

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
управління та адміністрування

Завідувач кафедри Світлана ОСИПЕНКО
протокол № 1 від 01.09.2025 р.

Назва освітнього компонента (обов'язковий /вибірковий)	Основи підприємницької діяльності <i>Обов'язковий</i>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Назва спеціальності	073 Менеджмент
Назва освітньої програми	Менеджмент підприємств і організацій
Рік викладання Семестр	2025-2026 н.р. парний семестр (2 семестр)
Викладач	Намлієва Наталя Василівна, кандидат економічних наук, доцент
Профайл викладача	https://fim.mdpu.org.ua/namliyeva-nataliya-vasylivna/
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	+380674507103 Namliyeva Natalya@mspu.edu.ua Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій, Viber, WhatsApp, e-mail
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру дистанційних освітніх технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=223

Анотація до освітнього компонента

Обов'язкова дисципліна «Основи підприємницької діяльності» спрямована на формування у здобувачів освіти базових знань і практичних навичок щодо організації, започаткування та ведення підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки.

Дисципліна розкриває теоретичні засади підприємництва, його роль у соціально-економічному розвитку держави, принципи функціонування суб'єктів господарювання та особливості ведення бізнесу в сучасному конкурентному середовищі. Значна увага приділяється правовим основам підприємницької діяльності, вибору організаційно-правових форм господарювання, державній реєстрації бізнесу, системам оподаткування та основам фінансового обліку.

Курс передбачає вивчення процесу формування бізнес-ідеї, розробки бізнес-плану, аналізу ринку та конкурентного середовища, оцінки ризиків і прийняття управлінських рішень. Окремо розглядаються питання фінансового забезпечення підприємницької діяльності, управління витратами та доходами, формування стратегії розвитку підприємства.

Обов'язковість дисципліни зумовлена необхідністю формування у майбутніх фахівців підприємницького мислення, здатності до самостійної економічної діяльності, ініціативності, відповідальності та готовності до створення власної справи або ефективної роботи в умовах малого й середнього бізнесу.

Навчальний матеріал ОК «Основи підприємницької діяльності» структуровано у 9 темах, що послідовно розкривають зміст, механізми та практичні інструменти організації та розвитку підприємництва.

Мета та завдання освітнього компонента

Метою вивчення дисципліни «Основи підприємницької діяльності» є надання здобувачам глибоких теоретичних знань і практичних навичок щодо підготовки та реалізації управлінських рішень у сфері підприємництва, що забезпечують раціональне формування й ефективне використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання, а також узгодження економічних інтересів власників бізнесу, працівників, партнерів і споживачів. Дисципліна спрямована на формування підприємницького мислення, здатності генерувати та реалізовувати бізнес-ідеї, оцінювати ринкові можливості та ризики, приймати економічно обґрунтовані рішення в умовах конкурентного середовища.

Завданням вивчення дисципліни «Основи підприємницької діяльності» є: ознайомлення з теоретичними засадами підприємництва та його роллю в економіці; вивчення організаційно-правових форм здійснення підприємницької діяльності; формування навичок вибору виду діяльності та обґрунтування бізнес-ідеї; опанування порядку державної реєстрації суб'єктів господарювання; вивчення основ бізнес-планування та розробки підприємницьких проєктів; формування навичок аналізу ринкового середовища та конкурентних переваг; оцінювання підприємницьких ризиків і способів їх мінімізації; вивчення систем оподаткування та основ фінансового забезпечення бізнесу; визначення показників ефективності підприємницької діяльності; опанування основ стратегічного та операційного управління малим і середнім бізнесом; використання антикризових інструментів управління в підприємницькій діяльності.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітнього компонента

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні компетентності) (ФК)

СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмні результати навчання

ПР05. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПР11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПР12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

Soft Skills, які формуються в освітньому компоненті

1. вирішення проблем
2. управління часом
3. винахідливість
4. відкритість до критики
5. комунікативні навички

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Лекція	Семінарське заняття	Самостійна робота	Практика	Загальна кількість годин
Кількість годин <i>Денна форма</i>	40	40	100	-	180/6 кр
Кількість годин <i>Заочна форма</i>	10	8	162	-	180/6 кр.

Підсумковий контроль – екзамен

Політика освітнього компонента

Під час вивчення дисципліни «Основи підприємницької діяльності» заохочується активна участь здобувачів у виконанні практично орієнтованих завдань, спрямованих на формування підприємницьких, управлінських, аналітичних і комунікаційних компетентностей. Це сприяє розвитку умінь і навичок щодо започаткування та ведення власної справи, розроблення бізнес-ідей, підготовки бізнес-планів, аналізу ринкового середовища, оцінювання підприємницьких ризиків і прийняття обґрунтованих управлінських рішень для підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання. Освітній процес базується на засадах студентоцентрованого підходу, що передбачає активну взаємодію

викладача і здобувача, розвиток самостійності, критичного мислення, ініціативності та креативності у процесі розв'язання практичних завдань, пов'язаних з організацією та розвитком підприємницької діяльності. Оцінювання результатів навчання здійснюється з урахуванням рівня пізнавальної активності здобувачів, їх здатності застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях, аргументовано обґрунтовувати бізнес-рішення, демонструвати підприємницьке мислення, а також глибини й системності опанування змісту дисципліни.

У процесі засвоєння курсу обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності. Усі виконані роботи мають відображати самостійні управлінські чи аналітичні рішення, авторські висновки та власні ідеї здобувачів. Порушення принципів академічної доброчесності може проявлятися у відсутності посилань на використані джерела, фабрикуванні або підробці даних, списуванні (зокрема із використанням електронних засобів), а також у втручанні в результати роботи інших студентів. Виявлення таких випадків є підставою для незарахування роботи. У разі встановлення факту плагіату здобувач зобов'язаний повторно виконати завдання.

Під час виконання індивідуальних і групових завдань недопустиме порушення академічної доброчесності: використовуючи інтернет-ресурси чи інші джерела інформації, здобувач обов'язково зазначає їх у списку використаних джерел або посиланнями в тексті.

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>. (<https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>)

Результати навчання, здобуті в межах неформальної освіти, можуть бути визнані відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх положень закладу вищої освіти.

Під час дії воєнного стану освітній процес здійснюється у синхронному та асинхронному форматах із обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

Структура освітнього компонента

ПЕРЕЛІК ТЕМ (МОДУЛІВ)	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ДЕННА ФОРМА				КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ЗОЧНА ФОРМА				РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи підприємництва									
Тема 1. Економічна сутність підприємницької діяльності	4	2	10	16	-	-	18	18	1; 3; 5
Тема 2. Правова основа підприємництва	4	2	10	16	-	1	18	19	2; 3; 5
Тема 3. Види підприємництва	4	2	10	16	1	1	18	20	1; 3; 5
Тема 4. Формування підприємницького капіталу	4	4	10	18	1	1	18	20	1-5
Змістовний модуль 2. Аналіз діяльності підприємництва									
Тема 5. Планування доходів, витрат та собівартості продукції підприємства	4	6	12	22	2	1	18	21	1-5
Тема 6. Аналіз беззбитковості підприємства	5	6	12	23	2	1	18	21	1-5
Тема 7. Податкова система підприємства	5	6	12	23	1	1	18	20	2; 4; 5
Тема 8. Інвестиційна політика підприємства	5	6	12	23	1	1	18	20	2; 3; 5
Тема 9. Бізнес-план підприємства	5	6	12	23	2	1	18	21	2; 3; 5
Усього	40	40	100	180	10	8	162	180	

Програма освітнього компонента
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи підприємництва
Тема 1. Економічна сутність підприємницької діяльності

Невід'ємним елементом ринкового господарювання, однією з найактивніших форм економічної діяльності є підприємництво, або особливий тип господарювання. Підприємництво – ініціативна, новаторська діяльність господарюючого суб'єкта, спрямована на пошук і знаходження найбільш оптимальних економічних рішень з метою одержання максимальної вигоди. Підприємництво передбачає конкретну діяльність підприємця і часто ототожнюється з поняттям «власник». Сутність підприємництва зосереджується у вияві ініціативної, новаторської, самостійної діяльності. А мета зводиться, з одного боку, до отримання прибутку або особистого доходу, в результаті не якихось кон'юнктурних справ, а передбачення точного розрахунку, а з іншого – до найбільш ефективного використання факторів, прагнення реалізувати творчі потенції людини.

Тема 2. Правова основа підприємництва

Правове регулювання підприємництва в Україні здійснюється цілою низкою нормативно-правових актів, що пов'язано з досить широкою сферою регулювання цієї галузі. Нормативно-правові акти з питань підприємницької діяльності утворюють єдину внутрішньоузгоджену систему, яка забезпечує її правове регулювання в Україні. До таких актів належать закони (кодекси, закони) та підзаконні нормативно-правові акти (укази Президента України; постанови Верховної Ради України; постанови Кабінету Міністрів України; правові акти нормативного характеру міністерств, інших центральних органів виконавчої влади; правові акти нормативного характеру державних органів, які є суб'єктами нормотворення. Зважаючи на специфіку та комплексність нормативно-правових актів в сфері підприємницької діяльності, що всі нормативно-правові акти в цій галузі є спеціальними, оскільки регулюють низку досить вузьких питань (ліцензування господарської діяльності, оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності, державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності тощо).

Тема 3. Види підприємництва

Сфери підприємництва – це області, де здійснюється будь-який вид діяльності. Найбільш привабливими з них можна вважати виробництво, комерцію, фінанси, інтелектуальний комплекс. Залежно від змісту діяльності розрізняють такі види підприємництва: виробниче, комерційне, фінансове, страхове, посередницьке.

Тема 4. Формування підприємницького капіталу

Можливі способи формування підприємницького капіталу. До них, зокрема, належать: перший – фінансові підсумки попередньої підприємницької діяльності (власної або успадкованої); другий – особисті заощадження (не лише у грошовій, а й у речовій, товарній формі); третій – позичкові кошти, тобто отримані в борг з певними зобов'язаннями (скажімо, сплата встановленого відсотка за рік). Третій спосіб формування початкового статутного капіталу має значне поширення в Україні; це так зване «зростання з нуля». При цьому варто зазначити, що отримати кредит не так просто – потрібна тверда гарантія щодо його вчасного повернення. Такою гарантією може бути якість підприємницького проекту, точність економічних розрахунків, висока ймовірність значного ефекту, швидка оборотність і окупність капіталу.

Змістовний модуль 2. Аналіз діяльності підприємництва

Тема 5. Планування доходів, витрат та собівартості продукції підприємства

Підприємство при здійсненні своєї виробничо-господарської діяльності витрачає певні види та обсяг ресурсів. В залежності від періодичності цього процесу витрати при плануванні поділяють на разові та поточні. Разові витрати здійснюються підприємством одноразово,

наприклад, при інвестуванні на різні інноваційні заходи, при розширенні виробництва, при модернізації та капітальному ремонті основних фондів, при реконструкції та капітальному будівництві, при освоєнні нових видів діяльності. Поточні витрати пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції (робіт, послуг) та здійснюються підприємством протягом періоду діяльності. При плануванні особливо при плануванні витрат, важливим є їх розподіл на постійні та змінні витрати. Постійними вважають ті витрати, величина яких не змінюється при збільшенні або зменшенні обсягу виробництва (обсягу товарообороту). Наприклад, амортизаційні витрати, витрати на утримання обладнання, оплата праці управлінського персоналу. Змінні витрати – це витрати, величина яких залежить від обсягу виробництва продукції (обсягу товарообороту). Наприклад, витрати на матеріали, паливо, витрати на оплату праці виробничого персоналу, транспортні витрати.

Тема 6. Аналіз безбитковості підприємства

Важливим розділом аналізу собівартості продукції є вивчення взаємозв'язку собівартості, обсягу продажів і прибутку. При цьому застосовується класифікація витрат на виробництво за принципом залежності від обсягу випущеної продукції, тобто роздільний облік змінних і постійних витрат. Одним з практичних результатів використання даної класифікації є можливість прогнозування прибутку виходячи з передбачуваного стану витрат, а також визначення для кожного конкретного випадку обсягу реалізації, який би забезпечив безбиткову діяльність. Крім того, з'являється можливість проводити ефективну політику цін. Величину виручки від продажу, при якій підприємство буде в змозі покрити всі свої витрати без отримання прибутку, прийнято називати критичним об'ємом виробництва (точки безбитковості).

Тема 7. Податкова система підприємства

Регулювання відносин в сфері оподаткування здійснюється на основі Податкового кодексу України та низки інших законодавчих і нормативних актів. Податкова система – сукупність податків зборів та платежів, що законодавчо закріплені в даній державі; принципів, форм та методів їх визначення, зміни або скасування; дій, що забезпечують їх сплату, контроль та відповідальність за порушення податкового законодавства. Податкова політика – система дій, які проводяться державою в галузі податків і оподаткування. Вона знаходить своє відображення у видах податків, розмірах податкових ставок, визначені кола платників податків і об'єктів оподаткування, у податкових пільгах.

Тема 8. Інвестиційна політика підприємства

Інвестиційна політика підприємства спрямована на ефективне вкладення капіталу і його повернення. Дохід може бути отриманий різними альтернативними напрямками інвестицій, наприклад, створенням нових потужностей виробництва продукту або придбанням акцій діючого підприємства. Кожне підприємство розробляє свою систему переваг і критеріїв вкладення капіталу відповідно умовам діяльності та стратегії розвитку. Щоб підприємство могло вигідно вкладати капітал і досягати поставлених цілей розвитку, розробляють інвестиційну політику. Інвестиційна політика підприємства являє собою систему рішень і заходів, спрямованих на отримання доходів від інвестиційної діяльності.

Тема 9. Бізнес-план підприємства

Бізнес-план – це короткий, точний, доступний і зрозумілий опис передбачуваного бізнесу, важливий інструмент при розгляді великої кількості різних ситуацій, що дає можливість вибрати найбільш перспективне рішення і визначити засоби для його досягнення. Бізнес-план служить документом, що дозволяє управляти бізнесом, тому його можна представити як невід'ємний елемент стратегічного планування і як керівництво для виконання і контролю. Бізнес-план є одним з елементів стратегічного планування, він охоплює досить тривалий період – зазвичай трьох-п'яти і більше років. Однак між бізнес-планом і стратегічним планом існує ряд відмінностей: – на відміну від стратегічного плану бізнес-план включає не весь комплекс загальних цілей фірми, а тільки одну з них, ту, яка пов'язана зі створенням і розвитком виразно нового бізнесу; стратегічний план – це звичайно план зі зростаючим горизонтом часу (по мірі виконання чергового річного плану його результати аналізуються, коригуються або переглядаються). Бізнес-план має чітко окреслені часові рамки, після закінчення яких певні цілі і

завдання повинні бути виконані; в бізнес-плані функціональні елементи мають набагато більш високе значення, ніж в стратегічному плані, і є рівноправними частинами структури бізнес-плану.

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1	Окреслити сучасні проблеми розвитку підприємницької діяльності в умовах цифровізації економіки та нестабільного ринкового середовища
2	Проаналізувати вплив державного регулювання, податкової політики та міжнародних економічних процесів на розвиток підприємницької діяльності в Україні.
3	Підготувати проєкти / відео-презентації з актуальних проблем розвитку малого та середнього бізнесу, стартап-підприємництва, електронної комерції або соціального підприємництва.
4	Розробити схеми або таблиці за обраною темою

Схема курсу (теми для самостійного опрацювання)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 1. Економічна сутність підприємницької діяльності	1. У чому полягає економічна природа підприємництва та його роль у розвитку національної економіки? 2. Які основні функції та принципи підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки?
Тема 2. Правова основа підприємництва	1. Які нормативно-правові акти регулюють підприємницьку діяльність в Україні? 2. Які етапи державної реєстрації суб'єкта господарювання та які документи для цього необхідні?
Тема 3. Види підприємництва	1. Які існують види підприємницької діяльності та в чому їхні особливості? 2. Чим відрізняється виробниче, комерційне та фінансове підприємництво?
Тема 4. Формування підприємницького капіталу	1. Які джерела формування стартового (підприємницького) капіталу існують? 2. У чому особливості використання власного та позикового капіталу в бізнесі?
Тема 5. Планування доходів, витрат та собівартості продукції підприємства	1. Які методи планування доходів і витрат застосовуються на підприємстві? 2. Як формується собівартість продукції (послуг) та які чинники впливають на її рівень?
Тема 6. Аналіз беззбитковості підприємства	1. У чому сутність аналізу беззбитковості та як визначається точка беззбитковості? 2. Як зміна ціни, обсягу реалізації або витрат впливає на фінансовий результат підприємства?
Тема 7. Податкова система підприємства	1. Які системи оподаткування можуть застосовувати суб'єкти підприємницької діяльності? 2. Які основні податки сплачують підприємства та як вони впливають на фінансові результати?
Тема 8. Інвестиційна політика підприємства	1. Які джерела інвестиційних ресурсів може використовувати підприємство? 2. Які методи оцінювання ефективності інвестиційних проєктів застосовуються в підприємницькій діяльності?
Тема 9. Бізнес-план підприємства	1. Яка структура бізнес-плану та його основні розділи? 2. Яку роль відіграє бізнес-план у започаткуванні та розвитку підприємницької діяльності?

Методи навчання та форми контролю у відповідності до програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
<p>ПР05. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – проблемна лекція з аналізом функціональних сфер діяльності підприємства; – кейс-метод (аналіз структури та функцій реальних підприємств); – практичні заняття з визначення ролі основних функціональних підрозділів підприємства; – робота в малих групах із моделювання організаційної структури підприємства; – розробка та презентація моделі діяльності умовної фірми; – аналіз взаємозв'язку виробничої, маркетингової, фінансової та управлінської сфер діяльності; – дискусії щодо розподілу функцій і відповідальності в підприємницькій діяльності; – самостійна робота з підготовкою схем і таблиць, що відображають функціональні сфери підприємства. 	<p>Поточний контроль: усне опитування з певної проблеми, тестовий контроль, захист презентацій, самоконтроль</p> <p>Підсумковий контроль: письмовий іспит.</p>
<p>ПР11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – проблемна лекція з аналізом підприємницьких ситуацій; – кейс-метод (розбір реальних або змодельованих бізнес-ситуацій); – ділові та рольові ігри (переговори з партнерами, презентація бізнес-ідеї, спілкування з клієнтами); – робота в малих групах із подальшою презентацією результатів; – підготовка та захист бізнес-проектів; – дискусії та дебати щодо вибору управлінських рішень; – тренінги з розвитку підприємницьких і комунікаційних навичок; – моделювання підприємницької діяльності (створення умовної фірми). 	<p>Поточний контроль: усне опитування з певної проблеми, тестовий контроль, захист презентацій, самоконтроль</p> <p>Підсумковий контроль: письмовий іспит.</p>
<p>ПР12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – лекції з елементами аналізу нормативно-правових актів; – практичні заняття з розв'язання ситуаційних завдань (правові та податкові аспекти діяльності підприємства); – аналіз конкретних прикладів діяльності малих і середніх підприємств; 	<p>Поточний контроль: усне опитування з певної проблеми, тестовий контроль, захист презентацій, самоконтроль</p> <p>Підсумковий контроль: письмовий іспит.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – розробка бізнес-плану з оцінкою ризиків і прогнозуванням фінансових результатів; – самостійна робота з підготовкою аналітичних довідок; – SWOT-аналіз підприємства; – порівняльний аналіз різних систем оподаткування; – підготовка есе або міні-дослідження щодо соціальної відповідальності бізнесу. 	
--	--	--

Критерії оцінювання відповідно до форм і видів контролю

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі заліку/диференційного заліку.

Загальний бал (ЗБ ОК) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань (залік (З)/екзамен (Е)).

Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента			
Види навчальної діяльності здобувача, які підлягають оцінюванню		Змістовий модуль 1. Теоретичні основи підприємництва	Змістовий модуль 2. Аналіз діяльності підприємництва
	Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):		
	Практико-орієнтовані завдання	10	10
	Тестування	5	5
	Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):		

Окреслити сучасні проблеми розвитку підприємницької діяльності в умовах цифровізації економіки та нестабільного ринкового середовища	10
Проаналізувати вплив державного регулювання, податкової політики та міжнародних економічних процесів на розвиток підприємницької діяльності в Україні.	10
Підготувати проекти / відео-презентації з актуальних проблем розвитку малого та середнього бізнесу, стартап-підприємництва, електронної комерції або соціального підприємництва.	5
Розробити схеми або таблиці за обраною темою	5
Підсумковий контроль: іспит (максимальний бал – 40)	40
Загальний бал (максимальний бал – 100)	100

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Оцінювання видів навчальної діяльності здійснюється за шкалою «0», «1», «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

Оцінювання окремих видів робіт

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Проекти/відео-презентації з актуальних проблем розвитку підприємницької діяльності, розробка схем і таблиць	5 балів: <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. 0 балів – відповідь відсутня
Практико-орієнтовані завдання (розрахунок показників, ситуаційні завдання, ідентифікація і вирішення проблем тощо)	10 балів: <ul style="list-style-type: none"> – 9-10 балів – завдання виконане самостійно, добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню, розраховує показники для обґрунтування управлінських рішень. – Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 7-8 балів – завдання виконані повністю, без допомоги викладача, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач

<p>Самостійна робота практичного спрямування (розробка проєктів, їх оцінка тощо)</p>	<p>демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань.</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5-6 Завдання виконане після консультації з викладачем і неповністю. В ході виконання завдання застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з декількох джерел. Має фрагментарні навички роботи з підручником, науковими джерелами. Може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати його, але непослідовний у своїх висновках. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну. – 3-4 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. – Здобувач віддає перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань. – 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. – Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань. – 0 балів – відповідь відсутня
--	--

Згідно Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 3 види самостійної роботи (згідно орієнтовного переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковим контролем на освітньому компоненті *Основи підприємницької діяльності* є іспит, на його складання надається 40 балів. Залікова робота включає 1 теоретичне питання (10 балів), практичне завдання (10 балів) та 20 тестових завдань (по 1 балу за відповідь) з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту. Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	Оцінювання теоретичного питання, практичного завдання	За 40 бальною шкалою
<p>Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	відмінно	9-10	36-40
<p>Високий рівень</p>	добре	8	33-35

Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.			
Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.	добре	6-7	30-32
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	задовільно	5	27-29
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	задовільно	3-4	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання)	2-3	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	0-1	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	добре	

64-73	D	задовільно	
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>

Викладач надає здобувачам актуальну інформацію про підвищення рівня професійної підготовки та можливе перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінках освітніх компонентів на ЦОДТ, а також в telegram-групах.

Перелік рекомендованої літератури (основної і додаткової), електронних ресурсів, нормативних документів, публікацій з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет

Основна:

1. Варналій З. С. Основи підприємництва : навч. посіб. 4-те вид., перероб. і допов. Київ : Знання, 2019. 303 с.
2. Покропивний С. Ф. (ред.). Підприємництво: стратегія, організація, ефективність : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2018. 352 с.
3. Федоренко В. Г., Піддубна Л. І. Підприємництво та бізнес-культура : навч. посіб. Київ : Алерта, 2020. 368 с.
4. Шершньова З. Є. Стратегічне управління підприємством : підручник. 3-те вид., перероб. і допов. Київ : КНЕУ, 2018. 699 с.
5. Бойчик І. М. Економіка підприємства : підручник. 3-те вид., перероб. і допов. Київ : Кондор, 2020. 378 с.

Допоміжна:

6. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 488 с.
7. Ілляшенко С. М. Інноваційний розвиток підприємства : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2020. 324 с.
8. Круш П. В., Подвігіна В. І., Сердюк Б. М. Економіка (розділ "Підприємництво") : навч. посіб. Київ : Каравела, 2018. 448 с.
9. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством : підручник. Київ : КНТЕУ, 2019. 412 с.
10. Мельник Л. Г. Економіка підприємства : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2021. 304 с.
11. Поддєрьогін А. М. (ред.). Фінанси підприємств : підручник. 8-ме вид., перероб. і допов. Київ : КНЕУ, 2019. 552 с.
12. Ситник Й. С. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2021. 272 с.

Електронні ресурси:

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змін. станом на 2024 р.). URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 15.12.2024).

2. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змін. станом на 2024 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 15.12.2024).

3. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI (зі змін. станом на 2024 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17> (дата звернення: 15.12.2024).

4. Дія.Бізнес : національний портал розвитку підприємництва. URL: <https://business.diiia.gov.ua> (дата звернення: 15.12.2024).

5. Державна податкова служба України : офіційний вебпортал. URL: <https://tax.gov.ua> (дата звернення: 15.12.2024).

6. Державна служба статистики України : офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 15.12.2024).

7. Національний банк України : офіційний сайт. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 15.12.2024).

Повний список основної і додаткової літератури можна отримати у викладача або на сторінці дистанційної освіти <https://v.gd/Wxvnywy>

Публікації з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет:

1. Намлієва Н.В. Роль комунікацій в закладі вищої освіти. Сучасні технології управління соціально-економічним розвитком України в умовах глобальних викликів сьогодення: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, 21-22 листопада 2024 року, м. Запоріжжя. 2024. 226-228 с

2. Намлієва Н. В. Інноваційне зростання підприємництва в контексті післявоєнного економічного відновлення. Стратегічні орієнтири приєднання України до ЄС: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 21 березня 2025 р.). Львів-Торунь : Liha-Press, 2025. 111-116 с.

3. Намлієва Н. В. Цифрова трансформація – ефективний засіб для переорієнтації та конкурентоспроможності підприємства. The 10th International scientific and practical conference “Scientific research: modern challenges and future prospects” (May 12-14, 2025) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2025. 433-441 p.

4. Natalia Namliieva. Digital technologies as an important factor of the economic development of Ukraine. International Scientific Conference Reforming and Stabilising a Market Economy: Current Challenges : Conference Proceedings (April 4-5, 2025. Kielce, Poland). Riga, Latvia : Baltija Publishing, 124 pages (38-42).

5. Намлієва Н. В. Цифрові технології в економічному розвитку України. Global Trends in the Development of Information Technology and Science: Collection of Scientific Papers «International Scientific Unity» with Proceedings of the 1 International Scientific and Practical Conference. January 8-10, 2025. Stockholm, Sweden. 45-48 p.

6. Намлієва Н. В. Підвищення ефективності комунікацій в закладі вищої освіти. Освітній процес сьогодення: досягнення, виклики, перспективи : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль, 25 квітня 2025 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, О. Я. Колодійчук, Г. Р. Корицька, О. Р. Олексюк, Ю. М. Починок, В. Я. Гайда, І.І. Подлесна. Тернопіль, 2025. 331-333 с.